

לסואץ ולטיראן

אין מיבצע קשה יותר בתורת המלחמה מאשר מיבצע של נסיגה. לרוב מאבד צבא מוכה את עיקר אבידותיו בנפש וברכוש לא בשעה שהוא נוחל את תבוסתו בשדה הקרב, אלא בשעה שיחידותיו מנסות להציל את עצמן. צבא שחלל להיות כוח לוחם ואשר אנשיו אחוזים בהלה, אינו יכול להתגונן באופן יעיל, אינו יכול לשמור על סדריו. ציודו הכבד והקל נושר ממנו לאורך הדרך.

המפקד הטוב בהתקפה הוא זה הרודף אחר האויב המנוצח ללא לאות. המפקד הטוב בהגנה הוא זה המצליח לשב את רודפיו בתמרונים של השהיה ומכות נגה, כדי לאפשר את נסיגתם המסודרת של יחידותיו וציודם. מיבצע כזה הגויל בשעתו תהילה למרשל רומל, עת נסוג מרחק עצום מאל-עלאמין לטוניס, הציל חלק גדול מכוחו.

הצבא המצרי לא היה מסוגל לכך. מפקדיו נטשו את יחידותיהם לנפשן, חיל-האוויר הישראלי הפציץ והשמית. השרידים שהגיעו לתעלה שוב לא היו יחידות סדירות, אלא אססוף בורח.

בכל המקומות הגיעו היחידות לתעלה עצמה. הכוח העיקרי, שהתקרב לאיסמעאליה, ראה את מימי התעלה בעיניו מפסגת ההר במרחק של 20 קילומטרים, הגיע אחר-כך למעשה עד לגדה. בצפון ובדרום היה המצב דומה. באותה שעה היה רק כוח אחד עסוק כדי לכבוש את חוד הציראית ואת איי המיצר. נחמו עתה דרומה, בשטח קשה, במיבצע שהוכיח במקצת את המסע לאילת ב-1949. יתכן שמבל מיבצעי המלחמה היה זה המסע הרומנטי ביותר, אף שלא היו בו קרבות טיערים. עם השלמת מיבצעו, הגיע הסיבוב השני בדרום לסיומו הצבאי. רשות-הדיבור עברה מלועי התותחים לפיות הריפולומטים.

בכל צירי ההתקדמות הגיע הכוח עד למבואות תעלת-סואץ. המיבצע הושלם למעשה, שעה שהכוח הרביעי תפס את כל החוף המערבי של מפרץ אילת ואת האיים החולשיים על הכניסה אליו.

באם רגליו של שמוליק נחבטו בקרקע. הוא התגלגל על צידו. המצנח החום היה פרוש לידו על הקרקע. שמוליק לא קם. תבריו, שצנחו במרחק כמה מטרים מן המנוקם, על רגליהם, מיהרו אליו. הוא היה חי. שמוליק, מה קרה לך? נשבר לך משהו?

שמוליק, בן מושב חסון מעמק-חסר, קם על רגליו. בידו החזיק קומץ עפר. "איזו אדמה", התפעל, "אפשר להוציא ממנה הרבה מוץ!"

המטוסים הכבדים, עמוסי המסען הרב עוד חגו מלמעלה, המשיכו להפליט מבטנם דבוקות צנחנים. האנשים למטה קיפסו את המצנחים, מיהרו איש איש ליתדותו. מן הקרוב, בטוח ראה ברורה, ניצבו בארץ סוד מספר בתי אבן וחימר. מאחוריהם נראה מישטח גדול של מים כחולים. "יא בייח", הפליט אחד הבחורים, "לא ידעתי שתעלת סואץ כל כך רחבה!"

שמוליק, זה לא סואץ ולא בטיח, זה הימ, ים סוף!
זה הימ האדום? הוא בכלל לא אדום!
"שקט בחורים", אמר המפקד, "תשאירו בר נתיים את התבילות כאן ואנחנו ניגש להבי טיח את המסלול הזה ממול."

חוף או בצניחה על טור. אלה היו רק מבי צעי הבטחה למטרה הסופית: כיבוש האי טיראן, התקוע בכבוא למטרץ אילת כעצם בגרון.

***

בעקבות היהודים

דחיילים הישראליים שהגיעו לטיראן לא היו החיילים הישראליים הראשונים שדרכו על אדמתו הצחיחה, חסרת המים, של האי. במאה השישית לספירת הנוצרים, בימי קיסרות ביזאנץ, היה בטיראן ישוב יהודי עצמאי לחלוטין. שם האי בן אותה תקופה היה יטבה.

אין האי מתאים לעיבוד חקלאי או לכל צורך אורחי אחר. היהודים שישבו ביטבה במאה הששית היו בעיקר יורודים, שעיקר פרנסתם היתה על גביית מס מכל אלה הרוצים להיכנס לתוך מפרץ אילת.

בתקופה האחרונה, השתוקקו המצרים דרך קא לרשת את היהודים הקדומים. למרות ש' האי שייך לערב הסעודית, כשאר חצי תרי" סר האיים, הקטנים ממנו, השוכנים לאורך חופה הדרום-מערבי של סעודיה, לא ישב שם איש. המצרים הקימו באי כמה סוללות תותחים, שעיקר תפקידם היה למנוע כניסה חופשית למפרץ. סוללת תותחים נוספת הוצב בה גם באי סנפיר, הנמצא מדרום טיראן. כל מיבצע שיהרור שלא היה כולל בקרבו את תפיסת טיראן, לא היה מבטיח את הישג תחופשי במפרץ אילת. מטור יכלו החיילים הישראליים לראות

בבירור את צוקיו האדומים של האי ה' מוזקרים מתוך הימ. מרחק חוף האי מחוף סיני הוא 6 קילומטר, והמים המפרידים ביניהם הם רדודים מאוד.

מלבד הכוח שצנח בטור, נע כוח נוסף של צה"ל לביצוע אותה משימה.

החוף המזרחי של חצי האי סיני, הוא קשה למעבר. שרשרת הרים גבנהים מתגשאים לכל אורכו עד לים ממש. אין בו לא דרך סלולה ולא דרך עפר רצופה המאפשרת מעבר סדיר. כוח צה"ל שנע במשך ימים כספר בדרך לא דרך זו, היה נאלץ להתמודד עם פגעי טבע ומכשולים אחרים של הספקה וקשר, הגובעים מדרך זה.

גם הכוח המוצנח בנחל, שהתחבר עם ה' טור המשוורין שבא מכונית-לילה, לא סיים עדיין את תפקידו.

דוחר שהגיע כמעט עד מבואות פורס תר סיק, החל גם הוא לנוע צמוד לחוף מפרץ סואץ בדרך 200 הקילומטרים לעבר הכוח שבטור.

ביום שבת בבוקר נכנס כוח צנחנים זה לעיר הנפט ראס סודר 40 קילומטר דרומית לעיר סואץ.

בצד שדות נפט עצומים ומגדלי קידוח, שכנו וילות מפוארות ומגרשי ספורט עבור העובדים. העיר היתה ריקה. רק משאית עם 60 פדאונים ניסתה לעבור דרכה, אך נהרסה על היושבים בה. הכוח דבר לעבר טור.

***

בדרך לאיסמעליה. ארבעה חיילי צה"ל ליד שלט-דרכים בדרך לאיסמעליה, המציין כי המרחק עד לעיר הוא 10 קילומטר. שניים מהחיילים לבושים במדים ללוחמת מדבר.

טנק בדהבות. טנק סובייטי מטיפוס סטאלין עולה באש בדרך לסואץ. הטנק נפגע מידי של מטוסים ישראליים. לא היה זה כלי-הרכב המצרי היחיד שבער ונהרס בדרך לסואץ.